

333**UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 9 listopada 1990 r.

w sprawie podstawowych kierunków prywatyzacji w roku 1990.

Na podstawie art. 2 ust. 1 w związku z art. 47 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298) uchwała się, co następuje:

1. Sejm przyjmuje „Podstawowe kierunki prywatyzacji w roku 1990”, zawarte w załączniku do uchwały, do wiadomości.

2. Sejm zobowiązuje Radę Ministrów i odpowiednich ministrów do wydania wszystkich przepisów wykonawczych, wynikających z ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, nie później niż do dnia 30 listopada 1990 r.

3. Sejm zobowiązuje Radę Ministrów do przedłożenia w przygotowywanym programie prywatyzacji na 1991 r.

(przedstawianym zgodnie z art. 2 ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) rozwiązań dotyczących zakresu i form komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych oraz do przedstawienia prognozy skutków dla budżetu państwa.

4. Dotychczasowa działalność w zakresie informacyjno-szkoleniowym, dotyczącym całego procesu przekształceń własnościowych, jest niewystarczająca. Sejm zobowiązuje Radę Ministrów do podjęcia intensywnych działań w tym zakresie, z wykorzystaniem środków masowej komunikacji (radio, TV, prasa) oraz innych form instytucjonalnych przydatnych do realizacji tej działalności.

Marszałek Sejmu: w z. *O. Krzyżanowska*

Załącznik do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 listopada 1990 (poz 333)

PODSTAWOWE KIERUNKI PRYWATYZACJI W ROKU 1990

1 Zarys założeń programowych

Prywatyzacja jest fragmentem szerszego procesu przemian własnościowych, jaki trwa w naszym kraju, a mianowicie uwalniania działalności gospodarczej od administracyjnego nadzoru państwa.

Wskutek przekazywania samorządom lokalnym mienia do tej pory państwowego sektor własności państwowej ulega zmniejszeniu. Jego waga maleje dodatkowo dzięki nowo powstającym firmom prywatnym, których przybywa. Jest to jednak ciągle sektor dominujący, który swoim zachowaniem określa sytuację gospodarczą kraju. Przedsiębiorstwa państwowe i jednostki komunalne nie mają rozumianego ekonomicznie właściciela, to znaczy osób lub zorganizowanych grup osób, które — związane z przedsiębiorstwem majątkiem osobistym — byłyby zainteresowane jego rozwojem w dłuższym okresie.

Głównym zatem zadaniem prywatyzacji, jaką rozpoczynamy, będzie tak szybkie, jak to możliwe, ustanowienie w dotychczasowych przedsiębiorstwach „uspołecznionych” zidentyfikowanych, autentycznych właścicieli, w tym również z zagranicy. Pozwoli to na realizację podstawowego celu prywatyzacji — zwiększenie efektywności gospodarowania.

Program prywatyzacji na rok 1991 zawierać będzie zespół rozwiązań pozwalających uzyskać optymalne tempo prywatyzacji i dotyczących emisji bonów prywatyzacyjnych

Prywatyzacja wymaga rozstrzygnięcia wielu problemów. Należy do nich na przykład przyszły rozmiar i skład państwowego sektora w gospodarce, a także jego organizacja.

Następną kwestią jest prywatyzacja instytucji finansowych (banki, Państwowy Zakład Ubezpieczeń, Zakład Ubezpieczeń Społecznych) oraz struktur tworzących sieci ogólnokrajowe (energetyka, poczta-łączność, dystrybucja paliw, prasy itd.). Wiąże się z tym sprawa połączenia prywatyzacji z polityką rekonstrukcji branż oraz z demonopolizacją dopuszczającą konkurencję, lecz nie niszczącą, w imię samej demonopolizacji, struktur gospodarczych mających perspektywy. Istotnym problemem jest prywatyzacja rolnictwa państwowego. Trwają prace nad przygotowaniem koncepcji przekształceń własnościowych w tej sferze. W tym roku prywatyzacji tych przedsiębiorstw nie przewiduje się.

Sprawą niezmiernie skomplikowaną jest reprivatyzacja. Wszędzie tam, gdzie możliwy jest zwrot bezprawnie zabranego mienia bez naruszenia praw nabytych, będzie uzasadniony ich zwrot. W przypadku gdy to nie jest możliwe, rozstrzygnięta musi zostać kwestia odszkodowań, uwzględniających jednak możliwości państwa. We wszystkich przypadkach konieczne jest określenie momentu w przeszłości, od którego problem ten może być rozpatrywany, a także ograniczenie tytułów reprivatyzacyjnych i kręgu byłych właścicieli, których mogą one dotyczyć.

Bardzo ważny dla prywatyzacji szybkiej i sprawnej jest napływ zagranicznego kapitału. Dodany do kapitału krajowego, powiększy możliwości zaabsorbowania majątku prywatyzowanego w drodze normalnej sprzedaży, a ponadto wniesie wiedzę, technikę i powiązania z rynkiem międzynarodowym. Jest on Polsce niezbędny. Przygotowany projekt nowej ustawy o działalności podmiotów zagranicznych usuwając wiele przeszkód, winien stanowić ważne wsparcie procesu prywatyzacji.

Rozpoczynamy operację w skali bez precedensu. Zakładamy się, że w przyszłym roku majątek państwowy może ulec zmniejszeniu o około 15%, a w następnych dwóch, trzech latach po 20% rocznie, biorąc za podstawę obecną wielkość tego majątku. Oznacza to, że w trzecim roku prywatyzacji państwo utraciłoby większość udziałów, a pod koniec czwartego roku jego udziały nie odbiegałyby rażąco od proporcji właściwych dla krajów o rozwiniętej gospodarce rynkowej.

Prywatyzacja, nawet bardzo sprawnie przeprowadzona zajmie pewien czas, w ciągu którego wiele przedsiębiorstw pozostanie własnością państwa. Przedsiębiorstwa te, a także przedsiębiorstwa wyłączone z procesu prywatyzacji, winny być skomercjalizowane, to znaczy maksymalnie samodzielnie i sprawnie zarządzane. Prace nad formami komercjalizacji są w toku.

Pełny zespół rozwiązań dotyczących realizacji procesu będzie zawarty w programie prywatyzacji na 1991 r., uchwalonym przez Sejm łącznie z ustawą budżetową.

2. Prywatyzacja przedsiębiorstw w roku 1990

Dokument nie obejmuje prywatyzacji mienia komunalnego i spółdzielczego, wobec którego Rząd nie ma uprawnień władczych, aczkolwiek śledzi przekształcenia własnościowe w tych sektorach i gotów jest służyć pomocą.

Działania prywatyzacyjne zostały rozpoczęte przed przyjęciem niniejszej uchwały. Ze względu na ich zaawansowanie przesądzają one o głównym toku prywatyzacji do końca tego roku i rzutować będą w pewnym, choć mniejszym stopniu, na prywatyzację w roku przyszłym.

2. 1. Prywatyzacja kapitałowa

Dotychczasowe działania prywatyzacyjne koncentrowały się głównie na tak zwanej prywatyzacji kapitałowej, polegającej na przekształceniu przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, a następnie na udostępnieniu akcji albo poprzez ofertę skierowaną do szerokich kręgów nabywców (oferta publiczna), albo przez sprzedaż pakietów akcji większym udziałowcom krajowym bądź zagranicznym (inwestorom strategicznym).

Prace nad wytypowaniem przedsiębiorstw do prywatyzacji prowadzone były przez Rząd od marca 1990 r. W ich ramach rozsyłane były kwestionariusze do przedsiębiorstw których dane ekonomiczno-finansowe były obiecujące

Prowadzone były i są rozmowy z kadrą kierowniczą i radami pracowniczymi, jak również z potencjalnymi inwestorami krajowymi i zagranicznymi.

Na skutek tych działań 195 przedsiębiorstw złożyło ankiety informacyjne. 157 spośród tych przedsiębiorstw jest umieszczonych w banku danych Ministerstwa Przekształceń Własnościowych. Ich typowanie oparte jest na wielu kryteriach. Najważniejsze z nich to:

- zainteresowanie przedsiębiorstwem ze strony inwestora krajowego lub zagranicznego,
- poparcie ze strony dyrektora, rady pracowniczej, a także związków zawodowych dla inicjatywy prywatyzacyjnej,
- nie budzący zastrzeżeń stan prawny własności przedsiębiorstwa.

Do końca października 1990 r. przekształcono w spółki Skarbu Państwa 20 przedsiębiorstw. 9 następnych zostanie przekształconych w najbliższym czasie.

W październiku zakończono I prywatyzację — Zakładów Mięśnych w Inowrocławiu. Przedsiębiorstwo wycenione na 30 mld zł przekształcono w jednoosobową spółkę z o.o. Skarbu Państwa. Wszystkie udziały o łącznej wartości 6 mld zł wykupili pracownicy (udziały za 1,2 mld zł ze zniżką 50%, resztę bez zniżki), a przedsiębiorstwo spółki obciążono długiem 24 mld zł, który zostanie spłacony w ciągu 5 lat.

Od 30 listopada rozpocznie się prywatyzacja metodą oferty publicznej:

- Krośnieńskich Hut Szkła,
- Śląskiej Fabryki Kabli,
- Przedsiębiorstwa Eksportu Usług Technicznych „Exbud”,
- Zakładów Wytwórczych Głośników „Tonsil”,
- Zakładów Odzieżowych „Próchnik”.

Dystrybucję akcji 5 wyżej wymienionych spółek będą prowadzić dwa banki główne: Polska Kasa Opieki S.A. odpowiedzialna za alokację i rejestrację Przedsiębiorstwa Eksportu Usług Technicznych „Exbud”, Krośnieńskich Hut Szkła, Zakładów Odzieżowych „Próchnik” i Zakładów Wytwórczych Głośników „Tonsil”, oraz Bank Śląski, odpowiedzialny za Śląską Fabrykę Kabli, a także dwa banki pomocnicze: Wielkopolski Bank Kredytowy i Bank Gdański. Subskrypcja będzie trwać od dnia 30 listopada do dnia 31 grudnia. Alokacja akcji pomiędzy subskrybentów zakończy się do dnia 15 stycznia 1991 r. i będzie preferowała drobnych akcjonariuszy. Sprzedane zostaną pakiety większościowe od 70 do 100% kapitałów akcyjnych wyżej wymienionych spółek.

W następnej kolejności przewiduje się sprzedaż:

- Fabryki Maszyn Papierniczych „Fampa”,
- Zakładów Przemysłu Odzieżowego „Wólczanka”.

W pozostałych przedsiębiorstwach przekształconych w spółki Skarbu Państwa zostaną w tym roku podjęte prace na rzecz ich sprzedaży w 1991 r. Do końca roku może być zakończona sprzedaż jeszcze 2 przedsiębiorstw poza wymienionymi.

W roku 1990 powinny być poza tym rozpoczęte pogłębione analizy ekonomiczno-finansowe kilkunastu spo-

ród największych przedsiębiorstw polskich celem ich prywatyzacji w roku 1991 i sprzedaży również za bony prywatyzacyjne.

Koszty prywatyzacji w roku 1990 są dotychczas finansowane ze źródeł zagranicznych. Koszty związane z subskrypcją publicznych ofert, wstępnymi pracami na rzecz utworzenia giełdy oraz zapłatą polskim firmom konsultingowym za analizy ekonomiczno-finansowe wyniosą około 15—20 mld zł.

Przedsiębiorstwa wystawione w tym roku na sprzedaż metodą oferty publicznej wyceniono łącznie na około 470 mld zł. Przewiduje się sprzedaż około 80% ich kapitału akcyjnego. Oznacza to wystawienie na sprzedaż akcji o łącznej wartości emisyjnej około 375 mld zł.

Przychody z prywatyzacji 1990 r. będą przeznaczone na pokrycie kosztów prywatyzacji poniesionych w 1990 r. oraz przygotowania prywatyzacji na I kwartał 1991 r.

2. 2. Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych poprzez likwidację

W chwili obecnej Ministerstwo Przekształceń Własnościowych posiada 200 wstępnych wniosków o prywatyzację poprzez likwidację przedsiębiorstw, z czego około 150 uznano za spełniające wymogi prywatyzacji poprzez likwidację. Nowe wnioski wpływają. W związku z tym Ministerstwo Przekształceń Własnościowych powołało departament koordynacji, którego zadaniem jest, we współpracy z organami założycielskimi, koordynacja poczynań prywatyzacyjnych.

2. 3. Mała prywatyzacja

Przez „małą prywatyzację” rozumie się proces zakładania nowych i rozwój istniejących firm prywatnych w wyniku zakupu, najmu lub dzierżawy mienia przez przedsiębiorców prywatnych od państwowych, komunalnych lub spółdzielczych podmiotów prawnych bez bezpośredniego udziału organów administracji rządowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1987 r. Nr 35, poz. 201, z 1989 r. Nr 10, poz. 57 i Nr 20, poz. 107 oraz z 1990 r. Nr 17, poz. 99 i Nr 51, poz. 298) przedsiębiorstwa państwowe uzyskały prawo sprzedaży osobom fizycznym środków trwałych z zachowaniem przetargowej formy sprzedaży. Obecnie sprzedawane są najczęściej samochody, w tym ciężarowe (w ostatnich 12 miesiącach ok. 70 tys.). Prawie 60% ciężarówek w kraju jest własnością firm prywatnych, a około 300 tysięcy zarobkowo przewozi towary. Ostatnio nasiliło się zbywanie przez państwowe ośrodki maszynowe maszyn i urządzeń rolniczych oraz sprzedaż przez państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe maszyn i urządzeń do obróbki metali, a także do przetwórstwa tworzyw sztucznych.

Zbywanie zbędnych powierzchni gospodarczych i społecznych należących do przedsiębiorstw państwowych nastąpi na szerszą skalę dopiero po wejściu w życie ustawy nowelizującej ustawę z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1989 r. Nr 14, poz. 74, Nr 29, poz. 154 oraz z 1990 r. Nr 14, poz. 90).

O przeznaczeniu na cele gospodarcze lokali użytkowych zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1974 r. — Prawo lokalowe (Dz. U. z 1987 r. Nr 30, poz. 165, z 1989 r. Nr 10, poz. 57, Nr 20, poz. 108, Nr 34, poz. 178, Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 4, poz. 19 i Nr 32, poz. 190) decydują właściciele budynków (samorządy lokalne, spółdzielnie mieszkaniowe, osoby fizyczne, Skarb Państwa i inne osoby prawne). W wyniku rozwiązywania umów o najem lokali między właścicielami a użytkownikami państwowymi i spółdzielczymi w I półroczu br. powstało ok. 12 tys. sklepów prywatnych, co stanowi ok. 10% ogólnej liczby ok. 125 tys. sklepów państwowych i spółdzielczych istniejących w grudniu 1989 r.

W czerwcu br. rozpoczął się proces jednostronnego wypowiedzenia dotychczasowych umów przez właścicieli budynków w celu udostępnienia lokali użytkowych osobom fizycznym lub spółkom prywatnym. Do końca października objęło to około 50 tys. lokali użytkowych, zwłaszcza w centrach miast. Na podstawie dotychczasowych tendencji można sądzić, że do połowy 1991 r. sprywatyzowane zostanie około 80% handlu detalicznego.

Wysokość nowych czynszów waha się zazwyczaj od 10 tys. do 800 tys. zł za 1 m² powierzchni użytkowej w zależności od położenia, przeznaczenia i wielkości lokalu.

Sprzedaż nieruchomości należących do Skarbu Państwa w I półroczu br. była stosunkowo mała. Sprzedano 484 lokale sklepowe, 233 rzemieślnicze oraz 13.848 działek budowlanych i 24.479 mieszkań. W II półroczu br. obserwuje się zwiększenie sprzedaży nieruchomości.

3. Prace nad rynkiem kapitałowym w roku 1990

W listopadzie Rząd zamierza wnieść do Sejmu projekt ustawy „Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych”. Przewiduje się, że ustawa ta zostanie uchwalona do końca br. Ustawa zob-

wiązuje Rząd do utworzenia Komisji Papierów Wartościowych połączonej z rejestrem transakcji i ich rozliczeń. Tegoroczne przygotowania do powstania Komisji Papierów Wartościowych obejmują:

- przygotowanie prospektu emisyjnego dla wprowadzenia papierów wartościowych do publicznego obrotu i jego wykorzystanie do pierwszych prywatyzacji,
- przygotowanie wymogów zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa maklerskiego,
- przygotowanie przepisów wykonawczych do wyżej wymienionej ustawy,
- przygotowanie kadry specjalistów dla Komisji Papierów Wartościowych.

Prace nad powstaniem giełdy i rejestru w 1990 r. obejmują:

- wykonanie studium wykonalności i planu prac wdrożeniowych,
- adaptację pomieszczeń na potrzeby giełdy,
- utworzenie spółki akcyjnej Skarbu Państwa „Giełda Papierów Wartościowych”,
- przygotowanie szkoleń, egzaminów maklerskich i merytoryczny nadzór nad nimi,
- przygotowanie szkoleń dla dziennikarzy komentujących obrót giełdowy.

Ponadto rozpoczęte zostały prace nad tworzeniem funduszy wspólnego inwestowania. Do końca roku będą przygotowane statuty i regulaminy funduszy oraz przedstawione oferty zagranicznym funduszom dla rozpoczęcia działalności w Polsce. Przewiduje się poważne zaangażowanie, przy wykorzystaniu pomocy zagranicznej, studium wykonalności funduszu dla potrzeb prywatyzacji (użycia bonów prywatyzacyjnych).